

РЕШЕНИЕ

№ 26655

гр. София, 10.12.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 32 състав,
в публично заседание на 20.11.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Красимира Милачкова

като разгледа дело номер **3572** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 71 от Закона водите (ЗВ) във връзка с чл. 145 – чл. 178 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).
Образувано е по жалба на „Тема консулт“ ООД против решение № ПО-01-75/13.03.2024 г. на директора на Б. дирекция „3. район“ (БДЗБР), с което се отказва издаване на разрешително за водовземане от повърхностен воден обект чрез изградени съоръжения с цел производство на електроенергия посредством МВЕЦ „Б.“ по заявление вх. № РР-02-1/31.01.2022 г., подадено от дружеството. В жалбата се излагат твърдения за незаконосъобразност на оспореното решение поради противоречието му с материалния закон, съществено нарушение на административно-производствените правила и несъответствие с целта на закона. В съдебно заседание жалбоподателят се представлява от адв. В. Г., който поддържа жалбата и моли същата да бъде уважена. Претендира присъждане на разноски съгласно списък, който представя. Прави възражение за прекомерност на претендираното юрисконсултско възнаграждение.
Ответникът – директор на БДЗБР се представлява от юрк. Нели С., която оспорва жалбата като неоснователна и недоказана. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение. Прави възражение за прекомерност на претендираното адвокатско възнаграждение.
Софийска градска прокуратура, редовно уведомена, не изпраща представител.
След като обсъди доводите на страните и прецени събраните по делото доказателства, съдът в настоящия състав приема следното от фактическа и правна страна.
Жалбата е допустима, като подадена в законоустановения за това срок от лице, което

има правен интерес от оспорването. Разгледана по същество, тя е неоснователна. Производството пред административния орган е образувано с горепосоченото заявление за откриване на процедура за издаване на разрешително за водовземане от повърхностен воден обект, чрез изградени съоръжения, с цел на ползването – производство на електроенергия. Заявеното водовземане е от съществуващо водохващане МВЕЦ Б. - десен приток на р. Б., [община], област Б., изградено на кота 1 402, 00 м. за $Q_{\text{застр.}} = 1,30 \text{ m}^3/\text{сек}$ и географски координати $N 42^{\circ}02'19,161''$ $E 23^{\circ}31'19,723''$. Част от водохващането (яз, рибен проход, савак за промиване на наносите и крилни стени) е изградена в речното корито, което е имот № 03504.69.34, а утайникът на водохващането е разположен на левия бряг на реката в ПИ 03504.1.966. МВЕЦ Б. е действащ, въведен в експлоатация с разрешение за ползване № СТ-05-1111/14.09.2018 г. на ДНСК (л.109 от делото). З. е бил титуляр на разрешително за водовземане (РВ) № 41140092/02.09.2008 г. (л.184-186) с цел производство на електроенергия, но поради пропуснат срок по чл. 78, ал. 1 от ЗВ за продължаване срока на действие на издадено разрешително, е подадено процесното заявление. Издаденото РВ от 02.09.2008 г. с цел производство на електроенергия е изменено с решение № ПО-01-31/08.04.2011 г. на директора на БДЗБР (л.183), като се изменят следните раздели: „Срок за завършване на строителството“ до 02.09.2013 г., и текстът в т. 1 от Раздел „Други условия“ става „Реализирането на водовземането да започне до 02.09.2013 г.“ Със следващи решения, последното от които с № ПО-01-80/09.07.2018 г. на директора на БДЗБР в РВ е изменен служебно раздел „Код и наименование на водното тяло“ и е продължен крайният срок на действие до 02.09.2021 г.

От извършена справка в ГИС на БДЗБР и <https://kais.cadastre.bg/bg/Reports> на Агенцията по геодезия, картография и кадастър административният орган установил, че координатите на мястото на водовземане попадат в границите на две защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) - BG 0000636 „Ниска рила“ и BG0002129 „Рила буфер“. След допълнителна проверка на посочените координати в заявлението от раздели мястото на водовземане и мястото на водоползване установил същите обстоятелства и с писмо с изх. № РР-02-1(9)/25.03.2022 г. на БДЗБР изискал становище по чл. 7, ал. 3 от Наредбата за ползване на повърхностните води (НППВ) за наличие на разписани забрани и/или ограничения в защитените зони- BG 0000636 „Ниска рила“ и BG0002129 „Рила буфер“. С писмо вх. № РР-02-1(10)/07.04.2022 г. постъпило становище от директора на РИОСВ-Б., съгласно което за защитена зона BG 0000636 „Ниска рила“ за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, приета с решение № 177/03.04.2019 г. на Министерски съвет (ДВ. бр. 24/2020 г.), няма въведени режими, произтичащи от ЗБР и, че за BG0002129 „Рила буфер“ за опазване на дивите птици, приета със заповед № РД-229/11.03.2020 г. на МОСВ (ДВ бр.24/17.03.2020 г.), не е определен режим за забрана или режим, имащ отношение към изграждането на водноелектрически централи. Съгласно представена справка от Национален институт по метеорология и хидрология (НИМХ) от 12.02.2024 г., средно многогодишен отток, 10 % от средно многогодишното водно количество и минимално средно месечното с обезпеченост 95 % за р. Б., водно тяло BG4ME900R1081, с географски координати на точката $N 42^{\circ}2'19,161''$ $E 23^{\circ}31'19,723''$ са съответно $Q_{\text{ср}}=0,682 \text{ (m}^3/\text{s)}$; $10\%Q_{\text{ср}}=0,068 \text{ (m}^3/\text{s)}$ и $Q_{95\% \text{ min ср}}=0,064 \text{ (m}^3/\text{s)}$.

Издателят на оспорения акт приел, че на основание чл. 68, т. 3 и т. 3а от ЗВ следва да постанови мотивиран отказ. Била извършена преценка по чл. 62, ал. 1 от ЗВ, с №

PP-02-ПР-22/ 06.03.2024 г., съгласно която искането за издаване на РВ не съответства на чл. 62, ал. 1, т. 3 от ЗВ, тъй като координатите на мястото на водовземане попадат в новите защитени зони към мрежата Натура 2000 - BG 0002129 „Рила буфер“ BG 0000636 „Ниска рила“. Съгласно тази преценка, искането не съответства и на чл. 62, ал. 1, т. 5 от ЗВ, тъй като към дата 12.02.2024 г. не са налични водни количества за осъществяване на заявената цел. Със справка от 16.09.2024 г. са представени данни за средно месечните водни количества и минималните месечни водни количества на р. Б. за периода 2022-2023 г. по месеци. Със справка от НИМХ от 07.10.2024 г. са предоставени данни за минималното средно месечно водно количество на р. Б., m^3/s , за периода от 2007 г. до 2023 г.

По делото са приети две заключения съответно на съдебно-екологична и комплексна съдебно-техническа експертиза, които съдят възприема като обективни, компетентни и съответни на обстоятелствата по делото, извън изразените в заключенията правни становища. В първото заключение, изготвено от вещото лице С. Я. се посочва, че поземлени имоти (ПИ) с идентификатори 03504.69.340 и 03504.1.966 не попадат в границите на защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии, но попадат в границите на две защитени територии по смисъла на ЗБР, а именно, BG 0000636 „Ниска рила“ за опазване на природни местообитания и на дивата флора и фауна и BG0002129 „Рила буфер“ за опазване на дивите птици, съответно от 2019г. и от 2020г. Посочените защитени зони, в които са ситуирани процесните съоръжения, са обявени за опазване съответно на биологични видове и на местообитания. Вещото лице намира, че поддържането или подобряването на състоянието на водите в цитираните защитени зони не е определящ фактор при опазване на типовете природни местообитания и видове, предмет на опазване в защитените зони. Заявеното водовземане за дейността на МВЕЦ „Б.“ няма да доведе до неблагоприятни последици върху местообитанията и видовете, за чието опазване са обявени двете защитени зони, както и до негативно екологично въздействие върху факторите на околната среда.

Във второто заключение, изготвено от вещите лица С. К. и К. Б. се посочва, че оттокът на р. Б. е нарушен от събирателна деривация (СД) „Грънчар“, т. е. от изградените 16 броя водохващания по високите притоци на р. Б., които улавят води за СД „Грънчар“ и прехвърлят води в яз. Б.. От посочените 16 водохващания само до едно има достъп, през летните месеци, а през зимните месеци няма поради ниската температура, заледряване и лавинна дейност. Наблюденията на водните стоежи през тези месеци са недостатъчни, при което данните не са представителни за анализ. Поради това, не може да се каже какво е отражението в обемите на отнетите води от водосбора на р. Б.. От направения анализ на годишния отток и на възможността за оценка на отнетите води от водосбора на р. Б. се установява, че оттокът на реката е възможно да се оцени само в условия на нарушен режим. Дори и в тези условия, през месеците на пълноводие (м. април и м. май) исканото водно количество от $1,3 m^3/s$ за производството на електроенергия е налично в реката, когато централата работи на пълна мощност. През останалите месеци през годината централата ще работи на по-малка мощност, но има достатъчно вода в реката за производството на електроенергия. За да изчислят средномногогодишното водно количество, вътрешногодишното разпределение на оттока и минималното средно месечно водно количество с обезпеченост 95% към водохващането на МВЕЦ Б., вещите лица използвали за аналог в нарушен режим данните, предоставени от НИМХ за средномесечните и минималните месечни водни количества за р. Б., наблюдавани в

ХМС 52360, устроена на р. Б. при [населено място], за периода 2022 - 2023г. От направения анализ вещите лица заключават, че през цялата година по месеци има достатъчно обем вода за производството на електроенергия. Техническият минимум, необходим за работа на 1 турбина във МВЕЦ Б., е 86 л/сек. В този режим машината ще произвежда 240 kW. Когато оттокът в река Б. намалява, първо се осигурява минимално допустимото водно количество (Qек) и ако оставащото количество вода в реката е по-голямо от техническия минимум на турбината, се преработва за производство на електроенергия. Ако оставащото количество вода е по-малко от техническия минимум на турбината, то централата спира работа и водата се оттича свободно в речното корито. Съгласно ПУРБ 2022-2027г., с така изградените съоръжения на р. Б. за производството на електроенергия чрез МВЕЦ „Б.“ съществува натиск върху водния обект, основаващ се на хидроложкия режим на реката. В речния участък между водохващането и изтичалото на МВЕЦ, реката е с нарушен хидроложки режим, основаващ се в намаляване на водното количество, но не и пресушаване. Речните участъци над водохващането и след изтичалото на МВЕЦ са в условия пак на нарушен хидроложки режим, но не от взетите води чрез водохващането за преработване през централата, а от уловените води чрез водохващанията на СД Грънчар. Може да се каже, че като цяло р. Б. е с нарушен хидроложки режим и участъкът между водохващането и сградата на МВЕЦ не оказва определен натиск върху водното тяло. В деня на огледа – 15.07.2024г., който вещите лица посочват като начало на маловодния период за горната приточност на р. Места, се наблюдавало преминаването на достатъчно количество вода през рибния проход на водохващането, за развитие на рибната популация и на растителния и животински свят. Вещите лица намират, че исканото водовземане от р. Б. за производство на електроенергия не оказва значим натиск върху водното тяло. Водохващането е изградено със съоръжения, които са оразмерени да пропускат екологичен минимум в реката в размер на 150 l/s, повече, отколкото е оценен за периода 1991-2023г. от 100 l/s, което не оказва негативно влияние върху развитието на флората и фауната в речния участък с нарушен хидроложки режим. Производството на електроенергия от възобновяем източник не оказва отрицателно въздействие на околната среда, където е изградено съоръжението.

Така установените обстоятелства не са годни до обосноват извод, различен от формирания от административния орган при издаване на оспорения акт. Съгласно чл. 118ж, ал. 1, т. 4 ЗВ, не се разрешава водовземане от повърхностни води за производство на електроенергия, когато тази част от реката попада в зони за защита по чл. 119а, ал. 1, т. 5 от ЗВ. Това са защитените територии и зони, определени или обявени за опазване на местообитания и биологични видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване. Определянето или обявяването на съответната зона само по себе си не е пречка за разрешаване на водовземане. Необходимо е наред с това да бъде установено, че поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за опазването на защитените видове или местообитанията, за опазване на които са определени/ обявени защитените зони – така, в решение № 3321/28.03.2023 г. по адм. д. № 1899/2023 г. на Върховния административен съд, III отделение. В случая, процесните ПИ с идентификатори 03504.69.340 и 03504.1.966 попадат в границите на две защитени територии, посочени по-горе. Не са въведени забрани и ограничения на дейности, съгласно заповедите за обявяване и планове за управление на защитената

зона „Ниска Рила“ BG0000636. За „Рила буфер“ BG0002129 са забранени: промяната на начина на трайно ползване, разораването, залесяването и превръщането в трайни насаждения на ливади, пасища и мери, при ползването на земеделските земи като такива; употребата на минерални торове в пасища, мери, изоставени орни земи и горски територии, както и на продукти за растителна защита от професионална категория на употреба освен при каламитет и епифитотия; употребата на пестициди, минерални, листоподхранващи и микроторове, както и на биологично активни вещества, които не са получили биологична и токсикологична регистрация от специализираните комисии и съвети към Министерството на земеделието, храните и горите, Министерството на здравеопазването и Министерството на околната среда и водите; палене на стърнища, слокове, крайпътни ивици и площи със суха растителност; косенето на ливадите от периферията към центъра, с бързо движеща се техника и преди 15 юли; въвеждане в природата и умишлено разпространяване на неместни видове; търсене и проучване на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали), разкриване на нови и разширяване на концесионните площи за добив на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали) с изключение на тези, за които към датата на обнародване на заповедта в „Държавен вестник“ има започната процедура за предоставяне на разрешения за търсене и/или проучване, и/или за предоставяне на концесия за добив по Закона за подземните богатства и по Закона за концесиите, или е започнала процедура за съгласуването им по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл.31 от ЗБР, или е подадено заявление за регистриране на търговско откритие; движение на МПС извън съществуващи пътища (вкл. горски, селскостопански, ведомствени такива) в неурбанизирани територии, освен при бедствия, извънредни ситуации и за провеждане на селскостопански, горскостопански, ловностопански, противопожарни, аварийни, спасителни и контролни дейности или по предварително съгласувани със съответната РИОСВ маршрути; повреждане или унищожаване на токовища на глухара и провеждане на горскостопански, строителни и ремонтни работи в района на трайно установените места за размножаване на глухар през размножителния период (март - юли).

Сред така въведените забрани и ограничения няма такива, които да са свързани с експлоатацията на изграденото водовземно съоръжение, довеждащ водопровод и централа на МВЕЦ, т. е. не се забранява водовземане за енергийни цели. Изслушаните вещи лица безпротиворечиво заключават, че водохващането в случая не оказва негативно влияние върху развитието на флората и фауната в речния участък с нарушен хидроложки режим. В заключенията се посочва и, че изграденният при МВЕЦ „рибен проход“ за осигуряване на възможност за миграция и движение на рибите в поречието, в процеса на експлоатация е доказал своята ефективност. Предвид изложеното съдът в настоящия състав приема, че поддържането или подобряването на състоянието на водите в цитираните защитени зони в случая не е определящ фактор при опазване на типовете природни местообитания и видове, предмет на опазване в защитените зони. Съответно, не е налице основанието на чл.118ж, ал.1, т.4 ЗВ разрешаването на водовземане да бъде отказано.

В производството пред административния орган са извършени две преценки по чл. 62, ал. 1 ЗВ. Първата от тях е с № РР-02-ПР-19/26.02.2024г. (л.43-45 от делото) и в нея е отбелязано, че искането съответства на обстоятелствата по чл.62, ал.1, т.1-3 и т.5, т.4, 6 и 8 са неприложими, а по т.7- няма посочени други възможности. В заключение в

тази преценка е посочено, че е налице основание за мотивиран отказ съгласно чл.68, т.3 и т.3а ЗВ. Тези разпоредби предвиждат постановяване на отказ по искане от вида на процесното съответно когато върху водовземаването и/или ползването на съответния воден обект са наложени ограничения, с които целта на искането е несъвместима и когато по реда на чл. 62 е установена невъзможност за задоволяване на искането. Съдържанието на тази преценка по отделните показатели не съответства на така направеното заключение. Поради това е изготвена следваща, с № РР-02-ПР-22/06.03.2024г. (л.40-42), която съдържа същото заключение, но то е обосновано с изложени в нея изводи, че искането не съответства на изискванията за опазване на околната среда, регламентирани от международни договори и вътрешното законодателство; на наличните водни ресурси по количество и качество и, че заявеното водно количество не съответства на целите на водовземаването – чл.62, ал.1, т.3, т.5 и т.6 ЗВ.

Както беше посочено по-горе, не се установява в случая несъответствие с изискванията за опазване на околната среда в двете защитени зони. Наред с това, със заявление вх. № РР-02-1/31.01.2022 г. (л.107-109) за издаване на разрешително за водовземаване от повърхностен воден обект, чрез изградени съоръжения, дружеството - жалбоподател е посочило, че исканото водно количество е $Q = 1,30 \text{ м}^3/\text{сек}$. С първоначално издаденото РВ № 41140092/02.09.2008 г., издадено от БДЗБР (л.184-186), е разрешено водно количество до $1,30 \text{ м}^3/\text{сек}$. В приетото по делото заключение на комплексна съдебно-технологична експертиза е посочено, че водохващането е изградено със съоръжения, които са оразмерени да пропускат екологичен минимум в реката, в размер на 150 л/сек., което е повече от оценения минимум за периода 1991-2023 г. от 100 л/сек. Техническият минимум необходим за работа на 1 турбина във МВЕЦ Б. е 86 л/сек, като в този режим машината ще произвежда 240 kW. Когато оттокът в река Б. намалява, първо се осигурява минимално допустимото водно количество ($Q_{\text{ек}}$) и ако оставащото количество вода в реката е по-голямо от техническия минимум, на турбината се преработва за производство на електроенергия. Ако оставащото количество вода е по-малко от техническия минимум на турбината, то централата спира работа и водата се оттича свободно в речното корито. Река Б. е с нарушен отток от СД „Грънчар“, т. е. от изградените 16 броя водохващания по високите притоци на р. Б., които улавят води за СД „Грънчар“ и прехвърлят води в яз. Б.. По тази причина и оценката на оттока на реката е направена в условията на нарушен режим. Поради това, експертите оценяват оттока само в условия на нарушен режим и изрично посочват, че исканото водно количество за производството на електроенергия $1,3 \text{ м}^3/\text{s}$ е налично в реката през месеците на пълноводие (м. април и м. май), когато централата работи на пълна мощност. За останалите месеци през годината водното количество в реката е достатъчно за производството на електроенергия, при условие, че централата работи при по-малка мощност и осигурява минимално допустимото водно количество $Q_{\text{ек}}$.

В процесното заявление обаче е поискано разрешаване на водно количество, равно на $1,3 \text{ м}^3/\text{s}$, а не до посочената стойност. Безпротиворечиво се установява, че необходимото количество е налично само в два от месеците през годината. Съгласно чл.62, ал.1, т.5 ЗВ, при преценката на искането органът по чл. 52, ал. 1 дължи да съобрази наличните водни ресурси по количество и качество. След като количеството не е достатъчно – така, както е поискано, това е достатъчно основание да бъде постановен отказ съобразно чл.68, т.3а ЗВ. Разпоредбите на закона следва да бъдат

тълкувани в съответствие с неговите цели, посочени в чл.2, ал.1 ЗВ и при спазване на принципите, прогласени в чл.2а от същия закон. Ето защо, не е допустимо разширително тълкуване на условията, при които водовземането може да бъде разрешено.

Предвид изложеното и като прецени законосъобразността на оспорения акт на основание чл.168, ал.1 АПК, съдът в настоящия състав намира, че решението е постановено от компетентен орган в установената форма, без допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила и в съответствие с материалноправните разпоредби и целта на закона. С оглед изхода на спора и на основание чл.143, ал.3 АПК следва да бъде уважено искането на ответника за юрисконсултско възнаграждение. Последното съдът определя на 100 лв., съгласно чл. 24 от Наредбата за заплащането на правната помощ във връзка с чл. 37, ал.1 от Закона за правната помощ. Същото е дължимо на БДЗБР, която е юридическо лице, съгласно чл.2, ал.1 от Правилника за дейността, организацията на работа и състав на басейновите дирекции.

Така мотивиран и на основание чл.172, ал.2 от АПК съдът

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на „Тема консулт“ ООД, с ЕИК[ЕИК], против решение № ПО-01-75/13.03.2024 г. на директора на Б. дирекция „3. район“.

ОСЪЖДА „Тема консулт“ ООД, с ЕИК[ЕИК], да заплати на Б. дирекция „3. район“ сумата 100 (сто) лева - юрисконсултско възнаграждение.

Решението подлежи на касационно оспорване в 14-дневен срок от съобщаването му, пред Върховния административен съд.

Съдия: